

LA ESQUELLA DE LA TORRATXA

PERIÓDIC SATÍRIC
HUMORÍSTIC, ILUSTRAT Y LITERARI

SONARÀ AL MENOS UNS ESQUELLOTS CADA SEMANA

10 cèntims cada numero per tot Espanya

Números atrassats 20 cèntims

ADMINISTRACIÓ Y REDACCIÓ

LLIBRERIA ESPANYOLA, RAMBLA DEL MITJ, NÚM. 20
BARCELONA

PREU DE SUSCRIPCIO

Fora de Barcelona, cada trimestre: Espanya, 3 pessetas,
Cuba y Puerto-Rico, 4.—Estranger, 5.

INSURRECCIO CUBANA

Lo guia d' una columna espanyola, indagant la situació dels insurrectes.

LO CAS DE MOSSÉN CINTO VERDAGUER

Fins aquí, en aquestes valls vascongades ahont me trobo estiuhejant m' ha arribat encare que ab algun retràs l' eco de la veu sentida del insigne autor de *L' Atlántida y Canigó*, al mateix temps que á las mans me venia també un periódich catòlich de Madrid, tractant de desvirtuar las queixas del afigit poeta, en sa carta inserta en *La Publicidad* del dia 6 del corrent mes.

La carta de Mossén Cinto, per lo que revela clarament y per lo que insinúa ab la deguda transparència; per lo que diu y per lo que anuncia que dirá, ha vingut á confirmar de plé fets y judicis que anticipá em ja fa algunas senmanas en un article que portava 'l titul de *Locura ó santidad*, judicis y fets que sigueren tatxats de *fantasias periodísticas*. Ab mes eloqüencia que nosaltres ha dit lo virtuós sacerdot que 's vejë expulsat de la casa del Sr. Marqués de Comillas, *com un gos, ab una puntada de peu*: que se 'l llansá deu horas lluny perque no contaminés la casa, *ni fes nosa als devots que la voltan ab la boca oberta*: que se l' ha injuriat y calumniat en la miseria: que se l' ha fet objecte de persecucions, traicions y perfidias.

Exposa Mossén Cinto los esforços que s' han practicat pera ferlo passar per boig y las tentativas pera reclubirlo en un Assilo que te molt de manicomi y l' cástich que se li ha inferit retirant-li las llicencias pera celebrar la santa missa, reconeixent que sos «perseguidors son alts y poderosos; que tenen totas las influencias sobre tot la del or, sota las quals aquest humil sacerdot podria quedar xafat lo mateix que un grá de blat sota la mola.

Y reclama per fi la llibertat, «lo dret que tenen fins los aucells, de viure y de cantar desde una branca las alabansas de Déu.»

En cambi 'l periódich catòlich de Madrid insinúa que l' ex-almoyner del Marqués de Comillas ha vingut sent víctima de tota mena d' explotacions: que se li han fet firmar compromisos de diner y deutes en perjudici de acreedor: que 'ls qu' ell se figura que 'l persegueixen se desviuen per ferlo felís y vetllar per ell; que la seva rahó está perturbada, y finalment que té la extranya obsessió de voler treure los dimonis dels cos de las personas qu' ell suposa que 'ls hi tenen.

Aixó mateix s' havia vingut propalant en conversas y murmuracions, desde 'l dia en que Mossén Cinto se decidí á donar á llum son primer comunicat.

Mes pera atribuir algun valor á tals insinuacions, sería indispensable precisar fets, depurarlos, controvertirlos: veure fins á quin punt tenen fonament serio, y cas de tenirne, examinar severament si son fills de la mateixa lealtat ab que 'l sacerdot viga á protessa la ley evangélica fins á las sévas últimas conseqüencias.

Sería aquest un cas psicológich digne d' estudi que revlaria que en aquest mon passen per sans d' enteniment los que sols per conveniencia propia admeten de la ley divina, tot alló que pot servirlo; mentres los de-interessats, los purs, los ingénuos, los que aceptan la lletra y l' esperit del Evangeli son uns boigs ó uns imbécils. Lo misticisme conuhint á la xifladura: vels'hi aquí un tema curiós, susceptible de un desarrollo considerable.

Per lo demés, sería molt sensible que Mossén

Cinto l' hagués donada en voler expelir dimonis del cos de las personas; pero ¿ab quin dret y sobre tot ab quina autoritat pretendrán argüir aixó com á sintoma de locura los prelats de la iglesia y 'ls eclesiástichs que practican encare avuy los exorcismes? ¿Volen aixís demostrar que aquest art de treure 'ls dimonis del cos ha d' estar vedat als sacerdots sincers que de bona fé hi creuhen, reservantlo únicament per aquells mes llestos que 'n pugan treure algun profit?

Llavors haurem de confessar que 'l cas de Mossén Cinto Verdaguer, es un tret que 'ls surt per la culata, als que tan afany demostren per retirar al virtuós sacerdot de la circulació.

Antes de surtir de Barcelona vaig fer á Mossén Cinto una visita, y no certament per parlarli de qüestions religioses ni de las fatieras que se li atribuixen. Volia veure al amich, al poeta, al home, convéncem del seu estat de salut, persuadirme del fonament ab que alguns s' obstinan en ferlo passar per boig.

La entrevista durá mes d' una hora, y confesso sincerament que vaig trobar al home de sempre, seré y tranquil en miij de sas aficcions, seguint ab agrado la llarga conversa qu' entaulárem, reflectintse en sen rostre simpátich l' equilibri perfecte de las sévas facultats intelectuals.

Parlárem de literatura, de poesia, de fets y episodis de la nostra joventut que 's remontan á mes de 30 anys enrera; de las obras que té ent'e mans y que prompte donará á l' es' ampa. Los que duptan de la integritat intelectual del in igne poeta catalá, se convencerán plenament de que aquella es perfecta 'l dia próxim en que aparegui son poema de *Sant Francesch*. A mí 'm batá conversar ab ell pera veure ab claretat l' odiosa calumnia de que per alguns se l' ha fet objecte.

Y si 'ls que per un excés de carinyo mal entés l' han estat mortificant l' estimessin com diuhen, haurian de procurar dissimularli 'ls errors que li atribuixen ab mes ó menos fonament, ab l' esperansa, en tot cas, de que 'l poeta, avuy mes vigorós que may, acabarà per preponderar sobre 'l mistich extraviat. D' aixó n' estich seguríssim.

Lo bisbe de Vich que li ha retirat la missa, en compensació deuria enviarli 'ls llibres y manuscrits que segons noticias se troban depositats en lo seu palau, tancats en algunas caixas. Prengui las disposicions que vulga sobre 'l sacerdot si creu que aquest ha d' estar baix la seva dependencia ó autoritat; pero atentar en lo mes mínim contra l' inspirat poeta, coartar las sévas inclinacions literarias, retenir los seus llibres y manuscrits en rehens, perque 's dongui á partir, y 's cunpleixin tal vegada 'ls designis dels que *ad majorem Dei gloriam* el voldrian lluny de Barcelona, tot aixó no podrá abonarho may cap fill de Catalunya qu' estimi las glorias literarias de la terra.

Lo mateix Verdaguer sab molt bé lo que 's diu y está en lo just quan demana únicament que 'l deixin tranquil, invocant lo dret que tenen fins los aucells de viure y de cantar desde una branca las alabansas de Déu.

P. DEL O.

Ormáiztegui 12 de Agost 95.

ENGRUNAS

De negra tinta bruscament tenyidas dos puntetas de cer lo paper ratllan....

LOS QUE 'L FAN MOURE

¡D' aixó 'n diuen un arcaldel!

¡Quántas voltas, mon bé, lo que t' escriuhen
ni ho sab lo cor, ni se 'n entera l' ànima!

Son paraulas que 's buscan y 's combinan,
se juntan, se confonen 's separan,
y te parlan d' amor, y de goig t' omplan,
te contan desenganys y 'l plor t' arrancan.

Amor y desenganys qu' el cor ignora,
riatladas y plors que no sent l' ànima!...
¡Oh; no ho duptis mon bé, son molt traydorras
las puntetas d' cer que 'l papér ratllan!

A. JULIÀ POUS.

HOME DE BANYS, HOME DE MOLTS ANYS

L' adagi canta home de *pochs* anys, pero no s'
esgarrifin los que tenen als adagis per articles de fè, perque en lo cas meu, *pochs* ó *molts*... digali hatxa.

La locució popular, diu *pochs* anys, en lo sentit dels que quedan per viure al qui 's banya; y jo dich *molts* anys, en lo concepte dels que té 'l qui va á pendre banys.

Y com que á qui 'n té *molts*, naturalment n' hi quedan *pochs* de vida; vels'hi aquí com la meva tésis corre parellas ab aquella sapiguda sentència.

Pero per lo que vull explicar, no m'hi escau dir *pochs*, y 'm trobo en la necessitat de modificar l' aforisme, encare que sigui aparentment, ja que al cap y al fi 'l resultat vé á esser igual.

Lo cas es que Don Brauli ratllava als 70 anys, pero no volguém envellirlo y parlém ab justesa dihent que 'n tenia 69. ó siga *barralins y barralons*, com dihuen los que jugant al quinto donan motius á ne 'ls números. Era viudo y avi de quatre noys y tres noyas, gracias á la fecunditat de una filla seva casada ab un acaudalat propietari de Reus.

Quan D. Brauli quedá viudo no volgué anársen á viure ab son gendre, perque acostumat á viure á Barcelona s' anyorava fora d' ella. Aquí vivia en lo primer pis de la seva casa, que la tenia á la Riera de Sant Joan, y ab la seva renda, que era bastant quantiosa, s' hi estava sol ab una

criada, teninhi habitacions disposadas per quan venian á visitar lo la filla, 'l gendre ó 'ls nets.

Ja que en aquesta relació hi desempenya un dels papers principals, donarém á coneixer á la criada. Era una vilafranquina de vint y una primaveras, alta, grassoneta, parladora fins ab los seus ulls negres com unas moras, un si es no es morena y graciosa en lo vestí r com la generalitat de las fillas de Vilafranca. Se deya Tuyetas.

Quan D. Brauli buscava minyona, ho estava recomanant á un fideuher conegut seu y ¡lo que son las cosas! en aquell moment va entrá la Tuyetas á la tenda, y dirigintse al taulell digué al jove que despatxava:

—Quinze unzas de macarrons prims.

—Com sempre—va fe 'l fadri, agafant una paparina y posantli 'ls macarrons.

NOSTRES SOLDATS

En los ocis de la pau
los veureu aná á la plassa,
passejá 'l rorro del jefe
y recusirse las calsas.

—Si—contestà la Tuyetas—y que 'm sembla que 'n vindré á buscá pocas vegadas mes.

—Y aixó ¿que renyim?

—No: he donat las dimissorias á la mestressa.

—¿Que no hi estás bé?

—La mestressa may calla en que faig estadas y aquest matí 'ns hem picat las cretas. De manera, que li he dit que 's busqués la seva conveniencia que jo 'm buscaria la meva.

D. Brauli al sentir aixó, mirantse á la Tuyetas, va obrí uns ulls com unas taronjas.

Lo fideuher va veure l' acció y li va dir:

—¿Qué faria per vosté aquesta noya?

—Me sembla que si—respongué.—Prou, prou.

—¿Donchs que busca casa?—preguntá 'l fideuher á la Tuyetas.

—Si senyor. ¿Que me 'n sab alguna de bona?

—¿Quánt guanya?

—Ara guanyo cinch duros, pero trobo que son massa escarrassats. Vull guanyarne sis.

—¿Encare que sigués per serví á un senyor sol?

—¿Un senyor sol? ¿Que es algun vell? porque no vull donar que parlar.

—Si senyora, vell.

—Es á dir vell—s' apressurá á dir D. Brauli;—no es cap xitxaretlo, es...

—¿Que potser sería vosté?—continuá la minyona.

—Jo mateix. Ja veu que no só jove, pero...

—Si 'ns avenim ab los tractes... Ja ha sentit lo que vull guanyá. Una s' ha de vesti, calsa....

—Sís duros. Per xó no renyirém.

—Si vol informes de mi, vagi al carrer del Governador, número...

—No cal; coneixentla aquí, ja 'n tinch prou.

—Crech que no 'ns farà quedar malament—digué 'l fideuher.

—Notingui por. Gracias á Deu puch aná per tot ab la cara ben alta. Ja tornaré després y 'm dirán ahont tinch d' anar.

Per acabá: l' endemá la Tuyetas servia á don Brauli.

Y 'l serviria tan bé, que als tres mesos ja 's deya pel barri que Don Brauli 's casava ab la seva minyona.

Y aixis va ser. La filla de D. Brauli vingué de Rius y casi bé quedá renyida ab loseu pare, porque volia dissuadirlo del seu propósit.

Lo casament s' efectuá en lo camaril de la Mercé.

Tenia jo un metje conegut que deya que quan un home de 60 anys se casava ab una jove, podia tenir ó deixar de tenir familia; pero que si l' home 's casava passant dels 68 anys essent la dona joveneta, allavors podia assegurar-se que tindria familia.

Son misteris de la ciencia médica en que jo no hi entench res, pero si que en honor del metje aquell, dech dir que la seva opinió va complirse, porque als set mesos de casada (¡fins va esser setmesó!), la Tuyetas, que ja era coneguda per donya Tuyas, va tenir un nen pastat á Don Brauli, segons deya un vilafranquí cosí d' ella, que estava de dependent en una quincallería y visitava diaria-

NOSTRES SOLDATS

Pero quan sona 'l clari
saben lluytá ab tota l' ánima
y donar cor, sanch y vida
al sant crit de: ¡Viva Espanya!

REGIDORS FI DE SIGLE

Com comensan.

Com acaban.

ment a la seva cosina de molt avans de que ella's casés.

Entre las cosas que había perdut D. Brauli ab los anys era l' humor de ser criaturer y per aquest motiu lo nen, al que 's batejà ab lo nom de Brauli, perque en aixó se semblés al seu pare, si per casualitat no sí semblés en altra cosa, va donarse a criar a una dida del Masnou.

Durant l' hivern D. Brauli's va sentir molestat per una mica de dolor, y la seva esposa 'l va contvencer de que si al istiu anava a la Garriga, ahont ella havia estat ab uns senyors a qui servia, no veuria may mes dolor.

Arribant l' istiu, 'l bon home se 'n anà una mesada a la Garriga, pero ella no 's mogué de Barcelona, perque segens deya, a pesar dels molts desitjos de no deixar may al seu marit, no era prudent que s' allunyés de la criatura que tenian a dida, perque allavors hi havia passa de difteria y Deu nos en quart que 'n Brauliet l' agafés y la seva mare no hi fós a temps.

Mentres D. Brauli prenía 'ls banys, D.ª Tuyas, segurament per distreure de la separació del seu

espós, anava un dia a Vallvidrera, un altre dia al Circo de caballs, un altre al Tívoli.... Aixó sí, en honor de la veritat s' ha de dir que en lloch anava sola, perque ningú tingués res que dirhi; l' acompanyava sempre 'l seu cosí.

Arribá 'l banyista, D.ª Tuyas va anar a rébrel a l' estació tota sola, perque aixó no podia donar tema a la murmuració, y 'l va trobá que 'ls banys li habian probat molt.

Pero cap al últim del hivern, torná a sentirse D. Brauli alguna fiblada de dolor y digué que era per demés aná a la Garriga.

Al acostar-e l' estiu, D.ª Tuyas aná a veure al metje y 's va convencer de que a ne 'l seu marit li convenian unas ayguas mes fortes. Las indicadas per ell eran las de Caldas de Montbuy; y ella va transmetre a n' ell la seva convicció.

Com que allavors no hi havia difteria y 'l nen ja era mes gran, D. Brauli s' empenyá en que la seva muller anés en la seva companyia. Ella semblá repugnar un xich en deixar la criatura, pero tanta va esser l' insistencia del marit, que no tingué mes remey que anarsen'hi, no sense recomanar

molt al seu cosí que anés sovint al Masnou á visitar al noy.

A Caldas hi havia reunions en l'establiment y allí un jove viatjant, molt graciós per cert, distreya á la concurrència fent jochs de mans á que era molt aficionat; y parlant parlant resultá que 'l prestidigitador d'afició era parent de uns comerciants que havia tingut per amos D.ª Tuyas. Aixó va fer que 'l viatjant visités ab molta predilecció al nostre matrimoni y que sempre que en la sala's ballava, tragués á ballar á la senyora de D. Brauli, perque aquest ab lo dolor no podia ballar y no estava bé que privés á n'ella de ferho.

Al hivern següent, lo dolor havia mimvat molt á D. Brauli, pero en cambi se li vá posá una vermelló en lo nas que ja al arribar la primavera va ser precis que anés á la Puda, segons lo metje havia dit á donya Tuyas; y com que l'estiu anterior lo nen no havia tingut res, á n'ella no li va veni tant costa amunt acompanyar al seu marit.

Anaren á la Puda v.... ¡lo que son las coincidencias! també en aquell establiment se trobaren ab lo viatjant prestidigitador, que per lo vi-t tenia una naturalesa semblanta á la de D. Brauli.

Com que jo á ne 'l viatjant no 'l coneixia, no sé si se li havia posat també 'l nas vermell, pero lo cert es, perque 'l qui m' ho vá explicá es persona de crédito, que vá pasá allí la mateixa temporada exacta que 'ls nostres héroes.

Y no m' allargaré més per no ferme pesat, perque encara podria esplicarshi d'altras y altras temporadas que D. Brauli, pels consells que á D.ª Tuyas donava 'l metje, que á la *cuente* visitava á n'aquell per taula, aná á diferents establiments de banys.

Y com que de casos parecuts ja 'n sé algún més, no puch menos de refermarme en la meva opinió de que «home de banys, home de molts anys.»

Ara vostés me dirán:—Pero la dona era jove.

Es que ni jo ni l' adagi parlém de la dona; perque si á n'aixó anessem, pot sé ab arguments historichs los hi demostraria que «dona de banys, home de poch anys,» que es lo vice-versa de lo que 'ls he esplicat.

PAU BUNYEGAS.

¡AY VAQUERA, VAQUERETA!

¡Ay vaquera, vaquereta,
dónam prompte algun consol,
jo pateixo, jo deliro,
jo m' aprimo, jo estich boig!
¡Jo no tinch mes alegría
que quan puch véuret d'aprop!....
¡Com suspiro quan te miro!....
¡Com batega lo meu cor!
Si may t' he dit cap paraula,
los meus ulls te ho han dit be prou,
¡Ay vaquera, vaquereta,
que per tú jo estich mitj mort.

Al dematí quan te trobo
portant la llet ab los pots,
embabiecat te contemplo,
perque, vaja, fas molt goig.

Las tevas galas de rosa,
lo teu peu tan rebufó,
lo teu cosset de palmera,
lo teu cabell com fil d' or,
lo teu garbo quan caminas,
lo teu mirar, en fi, tot.

¡Ay vaquera vaquereta
me tenen robat lo cor!

Jo 't recordo á totas horas,
á la nit, me fuig la son,
y la imatge seductora
veig en mitj de la foscó.
Jo t' estimo 'm pots ben creure,
d' amor estich mes que foll,
tant, que sino qu' e's vaquera
jo seria 'l teu espós.

¡Pero filla, á casa teva
las banyas van al engrós!....

¡Ay vaquera, vaquereta,
tant sols aixó me fa por!....

R. ALONSO.

D' AQUÍ Y D' ALLÀ

Se cumpliren las profecias.

La famosa donya Rita, la célebre *dama* misteriosa—¡de tot ne dihen *damas* avuy!—del testament fals s'empenyá en debu ar en un teatro de Madrit, y va succhirli, si no tot lo que 's mereixia, una bona part de lo que podia esperarse.

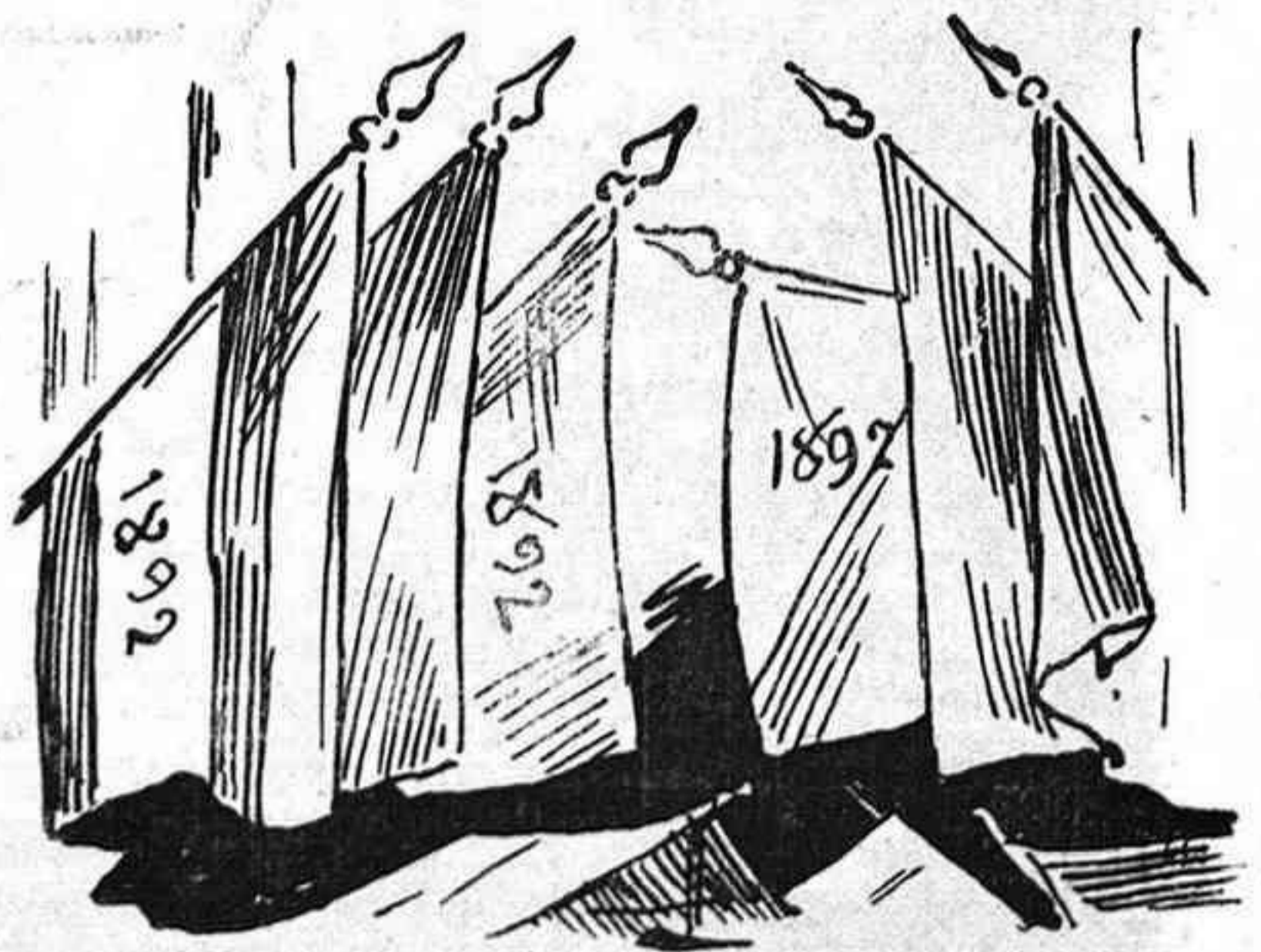
Se necesita inductablemente tenir un cútis d'un gruix extraordinari pera presentarse davant del públich sobre las taulas d'un teatro, y entre notas més ó menos desafinadas y galls més ó menos voluminosos, atrevirse á dirli:

—¡Miram, contéplam! Soch aquella dóna de qui has sentit parlar tant; la senyora complicada en aquest escandalós procés del testament; l'*amiga* del jutje que va intervenir en l' assumpto; l' autora d'aquest deplorable teixit en qual trama ha quedat embolicat lo prestigi de la justicia.... Acabo de surtir provisionalment de la presó, y perque 'm vejis, perque 'm coneguis, perque pesis lo meu arrepentiment y apamis lo meu des-coco, vinch aquí á cantar quatre cansóns, com podria anar al torin á posar banderillas ó á fer unas quantas cabriolas al mitj d' una plassa pública.—

¡Qué havian de fer los que la escoltavan?

Asotarla á xiulets, marcarla ab lo sello de la burla y demostrarli que sobre la lley escrita hi ha

LAS BANDERAS DE L' ESCALER

¡Y deyan que no eran bonas!
Vagin, vagin contemplant
lo que han servit y serveixen
¡y 'l qu' encara servirán!

FI DE TEMPORADA.—(Dibuix de M. MOLINÉ).

Entussiasta despido
y ovació jamay vista

dels habitants del mar
á l'última banyista.

un' altra lley contra la qual no hi valen apelacions, ni influencias, ni intrigas d' arcoba *d'loner*.

La *senyora*, davant d' aquella tempestat provocada per la séva inconcebible osadia, plorava, s' ajonollava, demanava consideració, induigència, pietat...

¡A bon' hora! ¿Consideració á una dona que no n' ha tingut á ningú ni á res? ¿Consideració á un ser que sembla haverse empenyat en passarse totes las consideracions per la sola de la sabata?

La Rita—ja es hora de suprimirli 'l tractament de *donya*—la Rita no ha de cantar, no ha de representar, no ha d' exhibirse en cap escenari.

¿No té la séva professió marcada ja d' un modo imborrable? Donchs que la exerceixi á la sombra, y que deixi estar tranquila á la gent de bé.

Es en va que vulgui ampararse ab lo títul de *dona débil*.

Avuy no pot dirho aixó.

Los periódichs han donat lo seu retrato ab un traje bastant lleuger, y la seva *debilitat* ha quedat públicament desmentida.

***

La que ha resultat confirmada de debó, es la del nostre arcalde primer.

Aquest sí qu' es realment un home débil y me-reix, si no totes las consideracions, al menos la de que li donguin la llicencia absoluta per inútil.

Ell prou se creu que empunya la vara; prou se pensa ser arcalde y presidir lo municipi. ¡Pobre senyor! Ni empunya res, ni presideix res, ni es altra cosa que una figura, una figureta decorativa que va allá hont lo portan, fa lo que li diuen y 's mou en lo sentit que li marcan.

En l' actual moment históric Barcelona es una especie de camp perdut ahont tothom llaura com li sembla bé y fa alló que mes li acomoda.

Las obras municipals marxan á pas de tortuga.

Las ordenansas quedan trepitjadas á cada instant.

Los carnicers tiran la carn á la cara dels compradors que no la volen passada.

Los concejals exigeixen la destitució dels conductors d' ómnibus que compleixen lo reglament.

Los tranvías circulan vessant gent per estribos y plataformas.

Las aceras se converteixen en propietat exclusiva dels cafés y dels vehins poch escrupulosos...

Y l' arcalde tan fresch, tan tranquil, sense veure res, ni enterarse de res, ni posar en res lo mes mínim remey.

***

Ni siquiera en lo colossal galimatías de la plassa de Catalunya.

Alló—prescindint del plano *dibuixat* pel arquitecto municipal—no té dibuix. L' amo de la barra-ca del café ha determinat ferse seva la plassa, y probablement acabarà per conseguirho. La invasió de las famosas tauletas—com la desaparició de mitja lluna á Europa—es lenta, pero progressiva.

Cada dia aumentan en número. Fils d' una inmensa trenyina destinada á cubrir tot lo terreno viable, s' extenen paulatinament en totes direcciones, per la dreta, sota 'ls arbres; per l' esquerra acera amunt, cap á Gracia. Si una ma poderosa no detura aquella inundació, aviat las taulas, á imitació dels guardias de «La Verbena de la Paloma,» *darán la vuelta á la manzana.*

Entre tant, la gent que al vespre ha d' atravesar la desventurada plassa, ó ha d' anar á voltar pel portal del Angel, ó té d' arriscarse entre 'ls cotxes, tranvías y jardineras que continuament transitan per la Rambla de Catalunya.

¿Que en virtut de tot aixó algun dia un infells es arreplegat per las potas d' un caball ó triturat per las rodas d' un carruatje?

Si hi ha temps se 'l conduirà á la casa de socorro; si nó, se 'l transprtará directament al cementiri; lo cotxero *no será habido*; lo jutje instruirá *las correspondientes diligencias*, que no darán cap resultat; los parents del difunt vestirán de dol... y l' afortunat monopolisador d' aquell tros de plassa de Catalunya podrá exclamar:

—¡Rodí la bola! Aixís tots hi guanyém: jo, 'ls que fan caixas de mort y 'ls que venen ninxos.

¿Veritat, senyor Rius, qu' es molt hermós ser arcalde d' una població ahont passan totes aquestas cosas?

A. MARCH.

LLIBRES

¿COM SE PESCA UN MARIT?

per C. GUMÁ.

La vena festiva del popular redactor de *La Campana de Gracia* es inagotable. Ab lo títul de *¿Com se pesca un marit?* acaba de publicar un' altra obra, que, ó molt nos equivoquém, ó ha de ser un éxit dels més ruidosos que l' autor haja obtingut.

¿Quín es l' assumpto de la nova producció de 'n C. Gumá? Obrím lo llibre, y llegint los primers versos de l' introducció ho veurém desseguida.

«En una tertulia honesta
hont se juga, 's riu, 's balla,
se fa l' amor... y 's retalla
una estona cada festa,
mentres los papás reunits
alaban á sas mullés,
y las mamás, al revés,
diuen mal dels seus marits,
quatre encantadoras nenas
de vint á vintisis anys
s' esplican los seus afanys
y 's contan las sevas penas.
Solteras, com es notori,
tota la seva conversa
ja 's pot suposar que versa
sobre 'l tema del casori.»

Las quatre pobras xicotas no han pogut encara *pescar marit*. ¿Per qué? No ho comprenen. «Si será per aixó, si será per alló» discuteixen detingudament la qüestió, y acaban per engrescarse, comprometentse totes quatre á casarse dintre del terme d' un any.

Passat lo temps convingut, las amigas tornan á reunir-se y 's refereixen minuciosament las sévas aventuras. Aquí pot dirse que s' entra en lo cor de l' obra. Las quatre noyas esplican lo que han fet, lo que han intentat, los medis á que han apélat pera *pescar un marit*. Es un raudal de xispa y bon humor que verdaderament enamora.

Una de las amigas conta que va arreplegar un enamorat molt tendre, molt do's y molt fi; pero que, parlantli sempre de tot, no li parlava may de casarse.

La xicota, davant d' aquella rara *timides*, vá creure qu' era conve dient donarhi *un cop de mà*, y va ferho á la séva manera. Es un dels passatjes mes deliciosos de la obra. Copiém las paraulas de la propia interessada:

«—Potser— vareig dirme un dia—
el pobre 's troba *cortat*
y no gosa ab claretat

à dir toi lo qu' ell voldria.
 Jo reparo que quan parlo
 me mira com si esperés
 no sé qué... ¿Y si l' ajudés?
 Veyám, probém d' animarlo.—
 Trasso una táctica nova,
 aprench ben bé la llisó
 y un vespre estant al balcó,
 comenso á fer la gran proba.

Ningú 'ns veyá ni 'ns sentia,
 la lluna en l' espay brillava,
 l' ayre casi be cremava....
 y la persiana 'ns cubria.
 M' hi acosto, procurant torse
 lo cap de certa manera,
 y dich ab veu falaguera:
 —Amor méu, ¿m' estimas forsa?
 —¿Si t' estimo? ¡Ay colomí?—
 me respón languidament:—
 ¡T' ho juro solemnement!
 ¡T' estimo.... més que tu à mi!
 —¿Cóm ho sabs?—Perque 'l cor meu
 es una bola de foch,
 y 'l teu es igual que un roch;
 pitjó ¡es un grapat de neu!—
 Vaig quedar feta una bleda.
 ¡Potser sí que l' infefis
 se manté encara indecís
 porque 'm troba massa freda!
 —No ho creguis—faig jo, accentuant
 un xiquet més la intenció —
 sento per tú una passió
 volcánica, delirant.
 Lo que hi há es que quan intento
 probarho ostensiblement,
 tinch por, temo, y.... francament,
 no se dir tot lo que sento.—
 que aixó no es vritat, que sí,
 qu' enderrera, qu' endevant,
 lo diálech va anar marxant
 per 'aquest peirllós camí.
 —Mira—'m diu de cop:—tu trobas
 que l' amor teu es grandíós,
 y jo penso que si ho fós
 ja me n' haurias dat probas,
 —¿Quinas?—¡Ah! Si m' estimesis
 ¡Qué detjós seria jo,
 ingrata, si tu volgessis!
 ¿Per qué tan dura te 'm mostrás?
 —¡No ho duptis soch tota teva!
 —¡Prou que ho veig! Ets meva, ets meva,
 y no obstant may m' ho demostrás.—
 La cosa va complicarse
 y al últim lo trapassé,
 tras un discurs molt florit,
 mira l' am, y.... ¡bonanit!....
 —¿Qué?

—Se 'm va menjar l' esqué. *

**

Tot lo llibre está escrit en aquest mateix to. Los rasgos d' ingeni, las frasses felissas hi son á grapat. La relació de las quatre amigas va descapdellantse rápidamente, y al final, l' última de la colla, dona la fórmula justa, precisa, infalible per pescar marit.

No necessito aconsellarlos que llegeixin lo llibre, porque ja sé que ho farán. Me limitaré á felicitar al seu autor y al artista Moliné que ha il·lustrat la obreta ab uns quants dibuixos tan intencionats com los versos.

¿Cóm se pesca un marit? es indubtablement la nota literaria popular del dia.

X. X. X.

DESADMINISTRACIO MUNICIPAL

—¡No hi ha un clau!

—¡Y donchs, los quartos!

—S' han dissipat com el fum.

—¿En qué?

—En bromas, despilfarros

y tot lo que aquí es costum.

TIVOLI

Pel dimecres passat estava anunciat l' estreno de l' ópera *La Dolores*, de la que 'ns en ocuparém ab l' atenció que 's mereix.

NOVEDATS

En la *Donna Juanita* la Gori Pasquali hi está á las mil maravillas. Lo Sr. Poggi y demés parts de la companyia contribuheixen á fer lluhir la partitura de Suppé.

ELDORADO

Lo diable negre es un ball fantástich ab situacions cómicas, d' argument senzill y ab batllables ben combinats. No hi ha dupte que es de major efecte que *La deesa té vida*, ab que s' estrená la companyia Ansaldo.

Lo primer baillari senyor Molasso, pel qui va compondre aquest ball lo mestre Razzetto, té una agilitat pasmosa. Lo decorat també es de bon efecte; la decoració del quadro tercer, sobre tot, va sorprendre.

Director mecánich, autor del ball y totas las primeras parts, sigueren cridats á las taulas repetidas vegadas.

GRAN-VIA

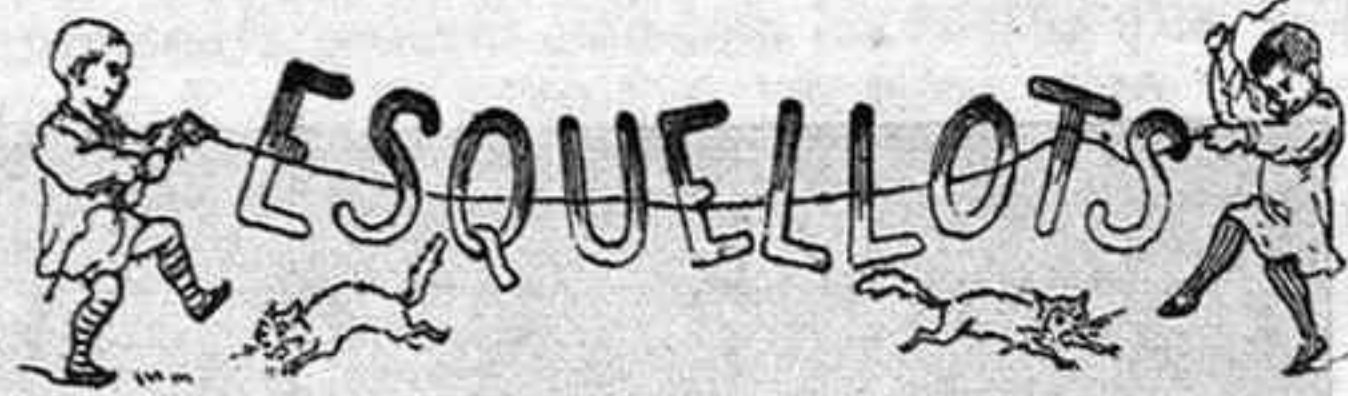
Lo cómic excèntric Ugo Biondo, va esser molt aplaudit per la concurrència que omplia 'l teatre.

En *El ruisenor*, també van fershi aplaudí molt lo senyor Ribuet, per qui sigué escrita, la senyora Cubas y 'ls senyors Las Santas y Tojedo.

CIRCO EQUESTRE

L' hermosa *Miss Giraldiva*, á la qui ja coneixia 'l públich barceloní, ab la seva gracia y elegancia fá la delicia dels concurrents á aquest Circo, aplaudintla molt com es de justicia, en sos travalls en lo trapeci y en la corda.

N. N. N.

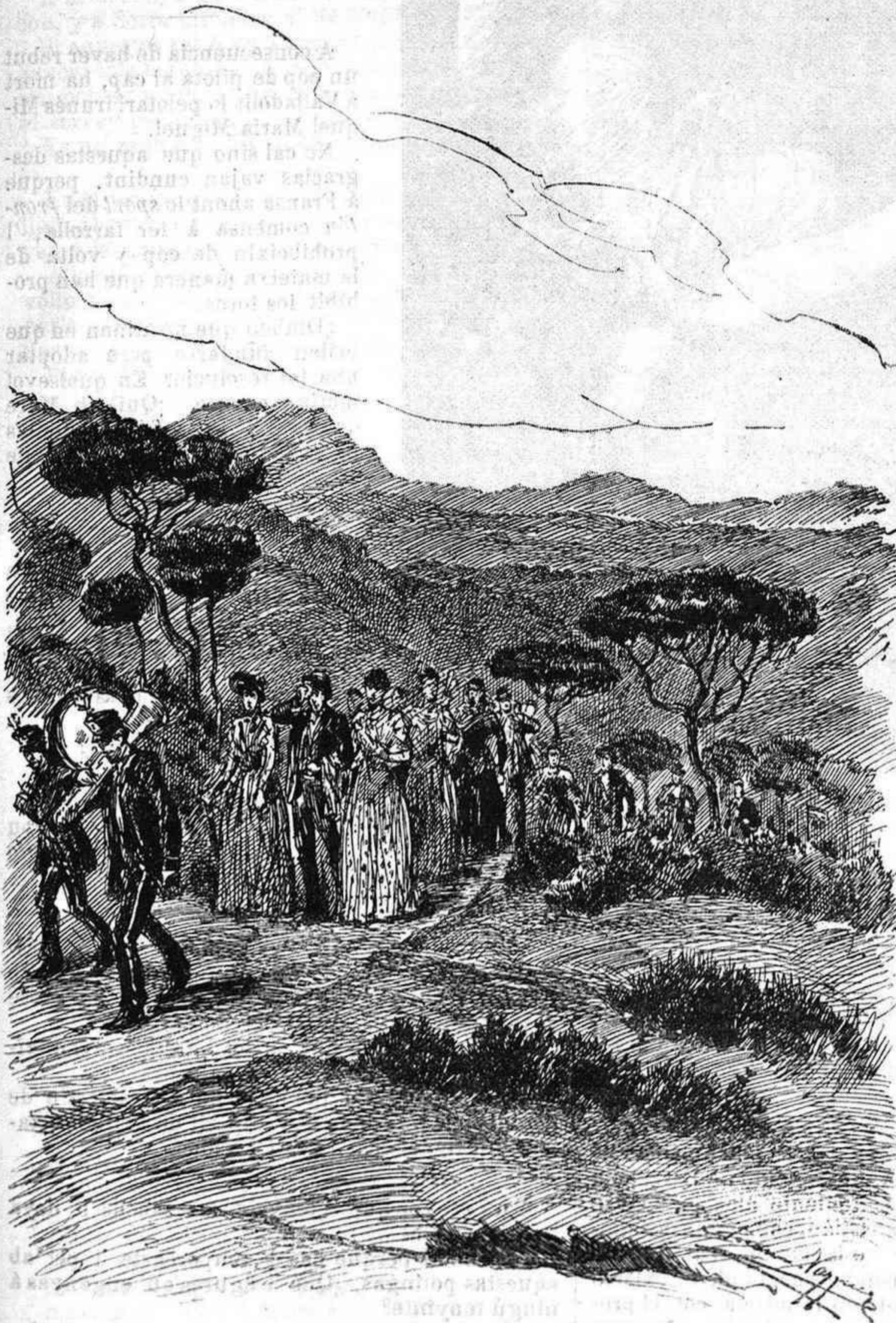
Al cap-de-munt de la montanyeta artificial del Parc s' hi están construhint las ruinas de un castell.

Com á modelo de paissatjes de vano, res mes bonich ni mes apropósit que aquella montanya de persebre ab lo castell arruinat.

Se 'm figura que per donar mes carácter á las ruinas del castell, sería convenient colocarhi... la Caixa municipal.

Aquesta sí qu' está arruinada de debó.

TORNANT DE VALLVIDRERA

Las tentativas artísticas de D.ª Rita han fracassat per complert.

Va apareixer davant de un públich numerós que omp'ia de gom á gom lo Teatro del P'incep Alfonso de Madrit, y va resultar que no tenia veu, ni desembrás escénich, ni cap de las qualitats que 's necessitan per donar una mica de gust al espectador.... y, com es natural, ab una vegada de surtir á la escena n'ha tingut prou.

Ara sí que se li pot dir:—De la pressó al escenari; del escenari a l fossó. *Sic transit gloria mundi.*

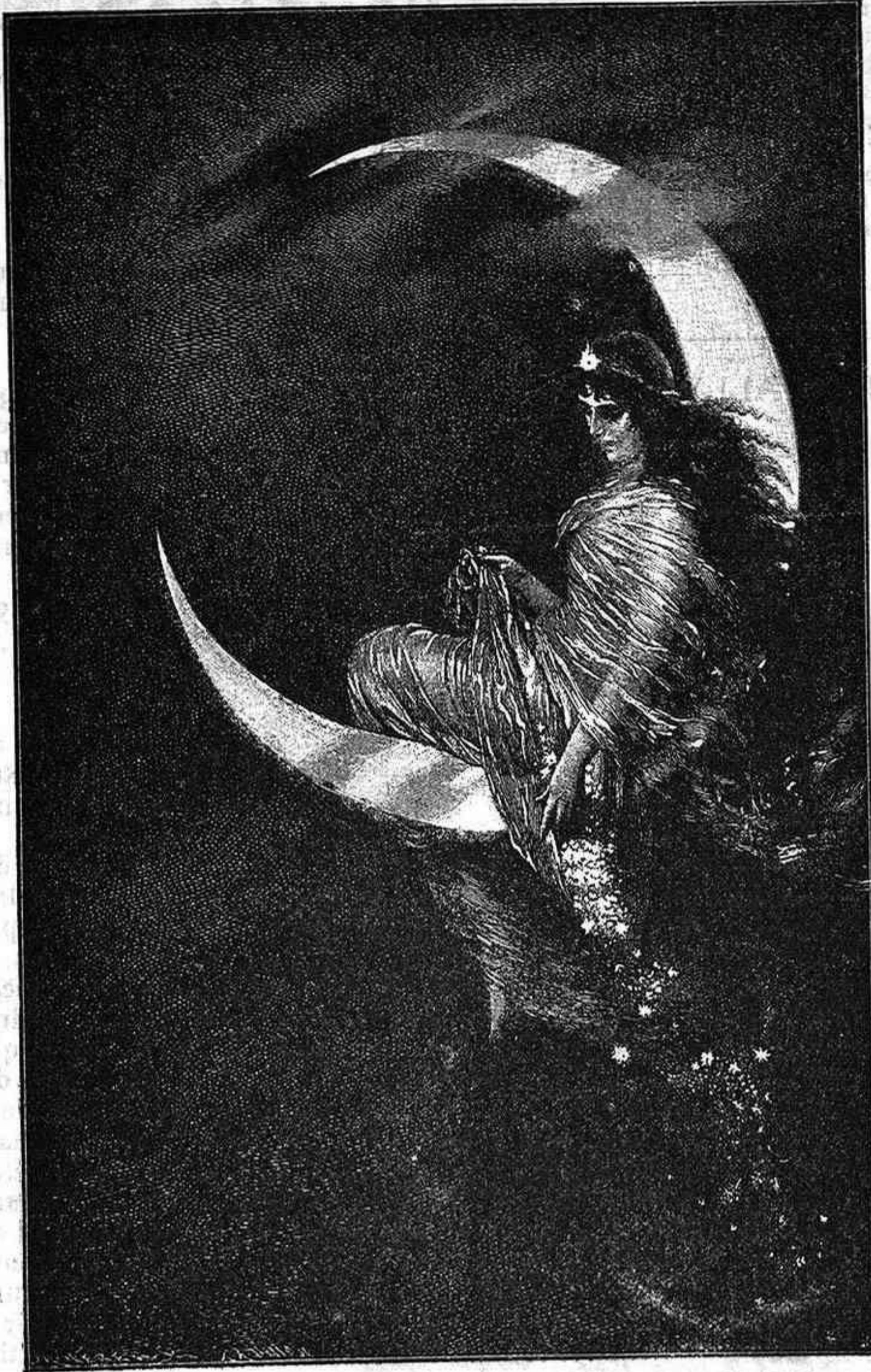
Cas que no entengui 'l *Ulatinorum*, gustós s' encarregará de traduhirli l' ex-juje Sr. Zapata.

Ab l' excusa del ve'ocipede las xicotas de París l' han donada en passejar-se pels *boulevards* vestint pantalón bombatxo y llubint las pantorrillas dintre d' elegants y vistosas mitjas de seda.

Com la major part de las que aixís se passejan no han montat may cap bi-

Al anarhi ¡quín content!
¡quina gresca! ¡quín deliri!....
Al tornar.... ¡sembla talment
que vinguin del cementiri!

LA LLUNA

Encara que menguhi,
no n' hem de fer cas:
la lluna es mes maca
¡mes maca que 'l gas!

cicleta, y la moda 's va extenent qu' es un gust, s' atribuheix á la prefectura de policia 'l propòsit de pendre cartas en l' assumpto pera evitar una tan encantadora exhibició.

Ab aixó sols se coneix que á Fransa, ben al revés d' Espanya, no manan els *Pantorrilles*.

Llegeixo en *La Voz de Guipúzcoa*:

«En la presente semana será recibida por la reina una comisión del Ayuntamiento de Barcelona presidida por el primer teniente alcalde, que se encuentra ya en San Sebastián, con objeto de cumplimentarla é interesar de la familia real que favorezca á la ciudad condal aceptando el palacio que se está construyendo en la misma, con el propósito de que los reyes pasen todos los años una parte de la primavera en Barcelona.»

En efecte: á San Sebastián hi ha un tinent d'

arcalde, qu' es precisament un dels regidors aristócratas de l' última fornada.

Y si es cert que té las intencions de realisar l' acte que *La Voz* li atribuheix, será necessari que 'ls companys de consistori li preguntin respecte á qui li ha donat facultats per ferho.

¡Nada menos que oferir á la reyna un palacio que no está acabat, ni probablement s' acabarà may mes!

Bo sería que al aludit tinent d' arcalde, que tals aptituts demostra, lo nombressin inspector del cos de fanalers (*faroleros*.)

A consecuencia de haver rebut un cop de pilota al cap, ha mort á Valladolid lo pelotari irunés Miquel Maria Miguel.

No cal sino que aquestas desgracias vajan cundint, perque á Fransa ahont lo *sport del frontón* comensa á fer farrolla, 'l prohibeixin de cop y volta de la mateixa manera que han prohibit los toros.

¿Diuen que no atinan en que poden fundarse pera adoptar una tal resolució? En qualsevol motiu ó excusa.... ¡Qui sab, Mare de Déu!.... Potser dirán que las pilotas están forradas de pell de animal doméstich.

Un casament artístich:

En Mario y la Maria Tubaus' han unit pera treballar junts durant la temporada próxima, en lo *Teatro de la Comedia* de Madrit.

Los inteligents en assumptos teatrals, preguntan:

¿Quán vindrá 'l divorci?

Testaments célebres:

L' antich Testament; lo nou Testament; y el *Testamento falso*.

L' altre dia dos burots van embestirse á la Plassa nova burxa en má, y quan estavan á punt de foradarse, un guardia de ordre públich no sense grans treballs, vá lograr descompartirlos.

Un periódich diu que 'ls dos burots estavan *alcoholisats*.

Aixis se compren que ab la burxa tractessin de descobrirse mútuament l' esperit de vi que portavan dintre del cos. Feyan del ofici.

A un senyor que 's tenyeix los cabells li deya un séu amich:

—Jo no sé perque has d' emporcarte 'l pel ab aquestas potingas. ¿Qué 't figuras qu' enganyas á ningú tenyinte?

—Ja sé—vá respondre—que no enganyo á ningú; pero m' enganyo á mí mateix, y aixó 'm basta.

A Noruega en un Circo de Christiania hi treballa una companyia en la que un Baró, comendador de dugas Ordres hi presenta una colecció de gossos ensenyats; un altre Baró fa de clown, la Baronesa, esposa seva, hi canta, y las sevas dugas filles tocan l'arpa; una Comtesa hi toca las timbales; una Marquesa, la cítara; dos comtes hi treballan al trapezi; un'altra comtesa hi fa equilibris y 'l director de la companyia es un Viscomte.

Y que no son nobles de camama, sino verda-ders.

Al contemplá aquests acróbatas
salta al magí aquest dilema:
¿qué es noblesa fi de sigle,
ó sigle fi de noblesa?

A la Corunya una dona ha tingut set fills d' un cop, y á Soria un'altra n' ha tingut vuit.

Si aquestos set ó vuit arriban á ser quintats y llavors tots mantenen á las sévas mares que fos-sen pobras y viudas ¿quin d' ells deixaria d' aná al servey per únich fill de viuda?

Es un problema difícil de resoldre.

En la projectada exposició de Paris que tindrà lloch al primer any del sigle vinent, diuen que's veurá la lluna á un metro de distancia.

Allavors si que's podran veure 'ls mosquits que volin prop d' aquell astre que tant ha donat que parlá y sabrem si hi ha ó no habitants en aquell nas y ulls que vigilan mentres dormim.

Si no s' hi veu ningú ¿quina desilució pels afi-cionats á las novelas de 'n Verne!

Una estadística treta de las 3,985 fábriques de pa-per que hi ha en tot lo mon dona aquestos datos:

La producció total es de 7,904 millons de mans; la llibreria n' absorbeix la meitat; los periódichs ne consumeixen 600 millons; Inglaterra es la na-ció que més paper gasta; després segueixen los Estats Units d' América, Alemania, Fransa, Aus-tria, Italia; Espanya ocupa 'l seté lloch.

Y si suprimissem en nostre país la major part del inútil espedienteix que omple de paper las ofi-cinas y 'ls arxius gubernatius, provincials y mu-nicipals, Espanya aniria á la cua de totes las na-cions en aquest consum que quant mes important es, major il·lustració indica.

Aquestos son los resultats de que siguin tan poch atesos los mestres d' estudi.

La célebre D.ª Rita del testament fals vá debu-tar en lo teatro del Príncipe Alfonso de Madrit y va ser xiulada.

Sempre 'ns ho habíam pensat que la xiularían, tant si 's dedicava al género *lleuger* com al *pesat*.

Una dona qu' en una causa criminal canta ma-lament ¿qué té de fé en lo teatro?

Un inglés ha publicat un folleto molt *important* per aquells que creuen en l' influencia dels núme-ros, especialment del número 9. Diu qu' el duch de Kent, pare de la Reina, formava part d' una familia que tenia 9 fills; que la reina Victoria es la *novena* soberana d' Inglaterra desde la revolu-ció de 1688, que va neixer en lo sigle 19 (any 1819, quals cifras sumadas donan per resultat lo número 19), que va pujá al trono l' any 1837 (1 mes 8 mes 3, mes 7, igual á 19) quan tenia 19 anys, que 'l seu marit havia nascut també en 1819, que vá tení 9 fills, que 'l mes gran vá neixe 'l 9 de no-vembre y's va casá ab la filla de Christian IX de Dinamarca, la qual tenia llavors 19 anys.

Si aixó val la pena de fé un folleto, encara l' autor podria posarhi que tots los vestits que estre-nan los d' aqueixa familia, son *nous*, que tots tenen *nou* del coll, que l' estat interessant de la rei-na, per cada un dels seus nou fills, vá durá *nou* mesos, que 'ls hi agradan las *nous* y que aquella familia fa aná moltes cosas en *renou*.

Una curandera de Gracia, coneguda per la *clar-ividenta*, ha sigut agafada y posada á la *sombra* porque no hi vegi tan clá.

Lo extrany es que hi hagi gent que's deixi en-ganyar per aquestos buscavidas.

Si la *Clarividenta* hi vegés tant clar com ella y 'ls seus clients suposan, massa hauria vist que anavan á agafarla y s' hauria desat, pero com aixó uo es fé saltar quartos dels llanuts, no ho va sapiguer veure.

LOS GRANS HOMES DE LA CASA GRAN

¡Fora! ¡aparteu la quitxalla!
¡Deixeulo passar!
Lo ministre Capdevitre
va á *veranear*.

ESPERANT LO FALLO

SASTRE DE CAMARA
MUNICIPAL

—La gent que digui 'l que vulgui;
la prempsa, que fassi 'l bot;
me 'n rich jo d' aquest barullo!
Aquí ray que *passa tot*.

Un eco de la cort:

Surtint del teatro, la nit del *reventament* de la D.ª Rita, un fulano diu que deya:

—Bueno, ja hem xiulat á n' ella. Y ara ¿quín dia debuta 'l Sr. Zapata?

¡Jesús, María, Joseph!

Un aprofitat ciutadà francès, tullit com una ca-laixera, aná á Lourdes, y la Verge feu ab ell tal miracle, que en un tancar y obrir d' ulls va trobar-se curat y en disposició de llensar las crossas.

Pero ¡lo qué son las glorias humanas! Los tribunals li han posat últimament la má á sobre per mor d' alguns robos comesos pél pobre curat; de deducció en deducció s' ha tret en clar que alló del miracle vá ser una superxería y.... re.; que ha condemnat al héroe de la festa á quatre anys de presiri.

¿Qué hi dirán á tot aixó lo *Correo Catalán* y demés *papers* del gremi?

A Galicia una dona casada ha tingut en un sol dia set nenas, l' una darrera l' altra.

¡Sort que diuhen que aixó ha succehit á Galicia!

Si arriban á dir á Andalusia, francament, ho hauria posat en quarentena.

S' assegura, segons afirma un periódich, que un famós espiritista de Sans «ha *adjudado* de sus errores.»

¡*Adjudado!*

Un diari, comentant la noticia, diu:

«¡Bon profit pera la religió que l' haja recullit!
Just: y ademés, bon profit per la gramática.»

En la fatxada del nou palau de Justicia ha d' haverhi 48 estátuas.

¿Quaranta vuyt figuras?

Que ho diguin clar: volem fer un' auca.

SOLUCIONS

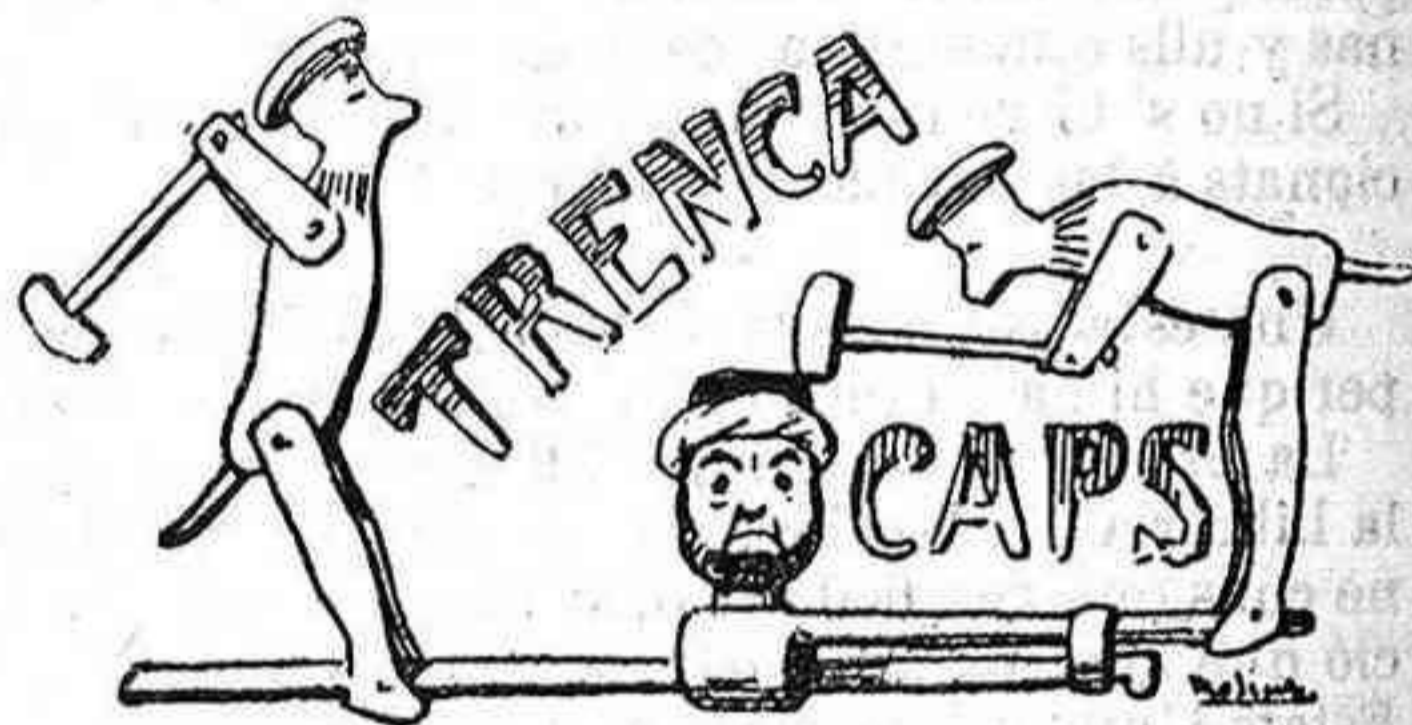
A LO INSERTAT EN L' ULTIM NUMERO

- 1.ª XARADA.—*Car-bo-ne-ri-a.*
- 2.^a ANAGRAMA.—*Cua — Cau.*
- 3.^a TRENCA CLOSCAS.—*Un cap mas.*
- 4.^a LOGOGRIFO NUMÉRICH.—*Riudecols.*
- 5.ª ROMBO.—

B
B O T
B O R R A
B O R R E L L
T R E N A
A L A
L

- 6.ª CONVERSA.—*Olesa.*

- 7.ª GEROGLÍFICH.—*Per Olesans, Olesa.*

XARADA

Prima nota musical;
animal dugas y tres....
Y si vols que 't digui més,
nom de dona lo *Total*.

E. LLAVAYOL.

CONVERSA

- ¿A cóm las fabas?
- A deu céntims.
- Dónguimen tres lliuras.
- Desseguida. Tingui.... pari....
- ¿Ja son bonas.... eh?
- Si senyora.
- Cobri....
- Aquí te 'l cambi, vegi si está bé.
- Ay, ay.... ¿quántas pessas se 'm cobra?
- Búsquiu que ja li som dit.

NOY DE SANS.

GEROGLÍFICH

:
+
:
ay! ay!! ay!!!
+
C Musica I

BARLIQUI-BARLOQUI.

A. López Robert, impresor, Asalto, 63.—Barcelona.

LOPEZ-EDITOR, Rambla del Mitj, número 20, Llibreria Espanyola, Barcelona.—Correu - Apartat, número 2.

¡Novetat! ♦ Obra nova de gran éxit ♦ ¡Novetat!

¿COM SE PESCA UN MARIT?

HUMORADA EN VERS PER **C. GUMÁ** AB DIBUIXOS DE **M. Moliné**
 Un tomet en octau imprés ab esmero sobre paper satinat 2 ralets aquí y á tot arreu.

COLECCIÓN DIAMANTE

Acaban de ver la luz

TOMO 27

JOSÉ LOPEZ SILVA
MIGAJAS

UN TOMO

TOMO 28

FRANCISCO PÍ Y MARGALL
TRABAJOS SUELTOS

Amideo de Saboya.—
 Juan de Mariana.—Don
 Juan Tenorio.

UN TOMO

Elegantes cubiertas al cromo.—Precio de cada tomo 2 rs.

OBRAS DE APELES MESTRES

ILUSTRADAS PER L' AUTOR

POESÍAS

Baladas..	Ptas. 6
Novas baladas.	» 2
La Garba.	» 3
Vobiscum (2. ^a edició).	» 2
Epigramas.	» 1
Cansons ilustradas.	» 3

POEMAS

L' ànima enamorada.	» 1
Margaridó (3. ^a edició).	» 2
Gaziel.	» 2
Estiuhet de Sant Martí.. . . .	» 2

FOLKLORE

Tradicions catalanas.. . . .	» 3
------------------------------	------------

Demà dissapte

SORTIRÀ

NÚMERO

EXTRAORDINARI

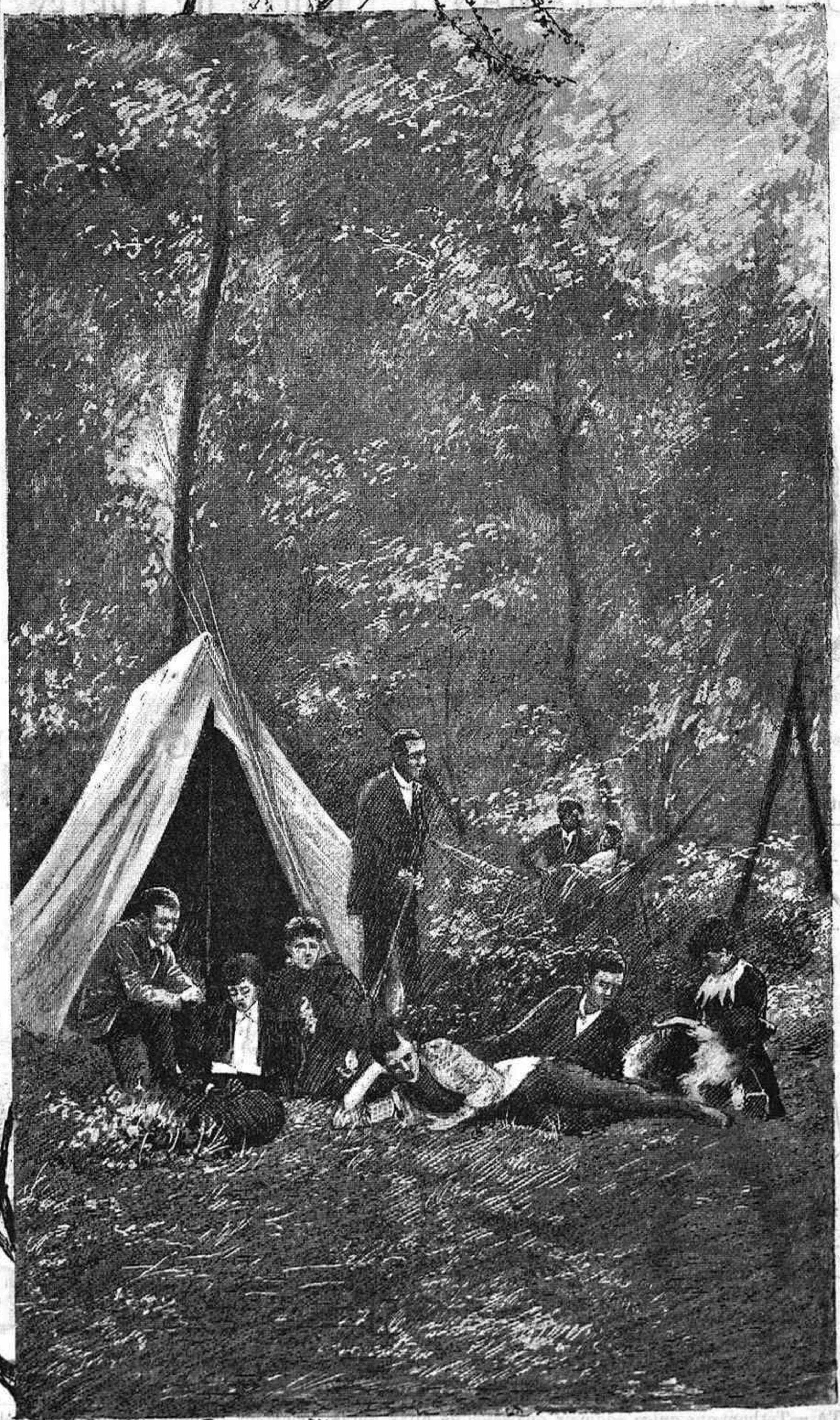
DE

La Campana de Gracia

Text variat y d' actualitat, dibuixos de **M. Moliné**, Apeles Mestres, **J. Lluís Pellicer** y **R. Miró**
 8 planas plenas de ilustració y text —Preu **10** céntims lo número.

NOTA.—Tothom que vulga adquirir qualsevol de ditas obras, remetent l' import en libransas del Giro Mútu, ó bé, en sellos de franqueig al editor López, Rambla del Mitj, 20, Barcelona, la rebrá á volta de correu franca de port. No responém d' extravíos, no remetent además 1 ral pel certificat. Als corresponsals de la casa se 'ls otorgan rebaixas.

DIA DE CAMP

La familia en llibertat,
la brisa que remoreja,

la cassola que fumeja...
¡Aixó es la felicitat!